

FØROYSKIR FJØLMÍÐLAR

» Tað er óheppið, at Kringvarpið er vorðið ein mastodontur í føroyska miðlalandslagnum

ØSSUR WINTHEREIG

Øssur Winthereig, sjálvstøðugur journalistur
Savnsmynd

ávís sum journalisti. Stevningin hjá Jørgeni Niclasen, har hann dregur einstakar journalistar í rættin, er við til at skapa hesa myndina, og tað eydnast, tí leiðslan í Kringvarpinum er ov veik.

– Kringvarpið, sum stovnur, má hava so mikið av trúðvirði, at fólk vita, Kringvarpið stendur inni fyri hesum, ergo er tað í lagið. Men soleiðis er tað ikki, og tað er millum annað, tí leiðslan ikki megnar at lyfta stovnin upp á tað støði. Eitt nú kundi stevningin hjá Jørgeni verið eitt høvi at staðfest, at tað, sum journalistarnir gera, sjálvandi er í ordan. Men tað er als ikki tað, sum hendir. Tvørturímóti fer stjórin út og sigur, at hann ánar ikki, um tað, sum hansara starvsfólk hava gjørt, er í lagið. Tað ger, at Kringvarpið, sum stovnur, ikki hevur nakað trúvirði, sigur Øssur Winthereig.

Kringvarpsgjald til fleiri miðlar
Eins og mentamálaráðharrin

heldur Øssur Winthereig, at kringvarpsgjaldið átti at verði eitt miðlagjald, sum kann býttast millum fleiri redaktiónir.

– Um vit ynskja ein fjølbroytt miðlalandslag, og ikki eitt kringvarp, sum er ein mastodontur, kundi eitt hugskot verið, at onnur enn Kringvarpið fáa lut í kringvarpsgjaldinum. Eg havi altíð hildið, at Kringvarpið skal hava hetta gjaldið einsamalt, men eg havi broytt meining hesum viðvíkjandi, sigur Øssur Winthereig.

– Tað er ikki gott, at Kringvarpið hevur ment seg til ein mastodont í miðlalandslagnum – tað eigur at vera kapping, so fleiri søgur verða gjørdar, og fleiri evnir verða viðgjørd. Í sambandi við samanleggingina av ÚF of SvF var ætlanin nettupp at varðveita tvær sjálvstøðugar redaktiónir, tað er í veruleikanum ein redaktión í dag og miðlalandslagið er alt ov einstáttað.

marjun@sosialurin.fo

Okkurt má gerast skjótt

– Eg havi leingi vitað, hvønn veg tað bar, tí havi eg arbeitt við hesum í tvey ár, sigur Bjørn Kalsø, mentamálaráðharri. Hann vónar, at hann kann bera eitt lógaruppskot í tingið á Ólavsøku, men samgongan er striltin at arbeiða við, sigur mentamálaráðharrin

Marjun Dalsgaard

Bjørn Kalsø sigur seg ikki vera í iva um, at okkurt má gerast skjótt, um ikki fleiri miðlar skulu doyggja. Men samgongan er tung at dansa við, sigur mentamálaráðharrin.

– Hetta er ikki lættasta øki, at arbeiða við, tí áskoðarirnar í samgonguni eru sera ymiskar, sigur hann.

Nýggjastu tøluni frá miðlaheiminum, sum Sosialurin hevur gjørt, vísa, at annaðhvørt starv í føroyska miðlaheiminum er horvið, síðani 2007. 2007 var annars árið, tá breið politisk semja var um, at lýsingarinntøkurnar í Kringvarpinum skuldu niðurlagast, og Kringvarpið skuldi hava annað inntøkugrundarlag.

Síðani er einki hent. Tvørturímóti eru inntøkurnar hjá Kringvarpinum lækkaðar, tí kringvarpsgjaldið hevur staðið í stað í fleiri ár, og almenni miðilin hevur tískil gjørt enn meira burturúr at fáa lýsingar. Harvið er kappingin frá almenna miðlinum herd á einum lýsingamarknaði, sum er nógv broyttur seinastu árin. Úrslitið siggja vit í dag. Dimmalætting er farin, og privatu miðlarnir hava truplar tíðir. 25 av teimum 31 tíðindafólkum, sum eru horvin seinastu árin, eru sostatt frá privata miðlaheiminum.

Kringvarpið skal vera óheft
Tað besta er, um Kringvarpið er óheft politiskt og kommersielt. Tí skal tað hava inntøkur frá kringvarpsgjaldi, og skal helst ikki á figgjarlógina, sigur Bjørn Kalsø. Er Kringvarpið á figgjarlógini, kann tað skjótt henda, at tað verður politiskt heft, og er inntøkugrundarlagið tengt at lýsingum, er tað somuleiðis vandi fyri, at miðilin ikki er objektivur, heldur mentamálaráðharrin.

Hansara loysn hevur fyrr verið, at frítaka Kring-

Bjørn Kalsø ætlar at gera eina roynd aftrat at avtaka mvg'ð á kringvarpsgjaldinum, so almenni miðilin ikki noyðist at kappast við privatu miðlarnar um lýsingar

varpið fyri mvg, men hóast góða undirtøku frá andstøðuni bar hetta ikki til, tí samgongan tók ikki undir við tí.

Hóast miseydnaðu royndina, ætlar landstýrismaðurin í mentamálu at royna enn einaferð.

– Eg vóni, at við at mýkja lógaruppskotið eitt sindur ber til at fáa undirtøku frá landsstýrinum at bera lógaruppskotið í tingið. Hvørja fer ein borgari rindar kringvarpsgjald, fara 700 krónir í landskassan. Fyritøkur fáa mvg'ð afturgoldið, og figgjarmálaráðharrin hevur fleiri ferðir gjørt undantøk viðvíkjandi mvg'num, so eg skilji ikki, hví tað skal vera so ringt at fáa undirtøku fyri hesum, sigur Bjørn Kalsø. Í Svøríki og Íslandi er kringvarpsgjaldið heilt frítikið fyri mvg, og í Danmark og Noreg, er mvg á miðlagjald einans átta prosent.

Kunnu ikki biða ov leingi
Mentamálaráðharrin heldur ikki, at tað er ráðiligt at biða alt ov leingi, áðrenn broytingar vera framdar.

– Tað sigur seg sjálvt, at tað ikki ber til at biða

til privatu miðlarnir eru farnir av knóranum, og um tað var upp til mín, so var hetta viðtikið og sett í verk tann 1. januar 2014, sigur landstýrismaðurin. Hann vónar, at broytingar kunnu setast í verk fyrsta januar 2015, sum kunnu bota um støðuna.

– Eg haldi, at tað er av týðningi, at vit hava eitt sterkt Kringvarp, men tað er somuleiðis, at stórum týðningi, at hava privatar miðlar, sum kunnu geva Kringvarpinum kapping, og sum kunnu tryggja eitt fjøltátta miðlalandslag, sigur Bjørn Kalsø.

Um hann fær undirtøku fyri hesum, er ætlanin at bera ein miðlapakka í løgtingið á Ólavsøku, sum merkir, at Kringvarpið fær 3-4 milliónir aftrat við at frítaka tað fyri mvg. At Kringvarpið missir loyvið at selja lýsingar, og tískil fær 3-4 milliónir minni í lýsingainntøku.

Harafrat skulu fleiri sendingar framleiðas utanfyri Kringvarpið.

Vil varðveita sjónvarpslýsingar og kunngerðir
Hóast færri lýsingar í

Kringvarpinum, vil mentamálaráðharrin varðveita sjónvarpslýsingar og kunngerðir. Tó so, at inntøkurnar frá sjónvarpslýsingunum verða býttar millum privatar miðlar. Akkurát hvussu hetta skal gerast, er ikki vist, men tað verða staðfest nøkur krøv, sum tíðindadeildir, skulu liva upp til, fyri at tær skulu fáa lut í pengunum, sigur Bjørn Kalsø.

– Eg havi kannað, hvussu tey gera niðri, og ætlanin er ikki, at øll møgulig skulu kunna søkja um pengarnar, men redaktiónir, sum hava eina ávísu tyngd, og eina ávísu stødd, skulu fáa pengarnar býttar millum sín, sigur mentamálaráðharrin.

Ein orsök til, at sjónvarpslýsingarnar ikki skulu takast burtur er, at lýsingarfyrirtekur og filmslistafólk fara at missa ein avtakara, óttast mentamálaráðharrin.

Fleiri miðlar skulu fáa kringvarpsgjald
Fyri at tryggja fjølbroytni í miðlaheiminum ynskir mentamálaráðharrin somuleiðis, at aðrir miðlar enn Kringvarpið skulu fáa lut í kringvarpsgjaldinum.

– Tað kann hugsast, at aðrir miðlar kunnu bjóða upp á nakrar av public service uppgáunum, og sostatt fáa ein part av kringvarpsgjaldinum, sigur Bjørn Kalsø.

Í Danmark verður miðlagjaldið býtt millum Danmarks Radio, regionalu sjónvarpsrásirnar hjá TV2, Radio 24/7 umframt nakrar lokalar útvarpsrásir, bókasøvn og Filmsinstitutt. Útvarpsrásin Radio 24/7 er ein almen útvarpsrás, sum var stovnað fyri at skapa eina móttvekt til Danmarks Radio, eins og TV2 í nógv ár fekk miðlagjald við tí fyri eyga, at styrkja ein kappingarneyta til Danmarks Radio.

marjun@sosialurin.fo